BENVINGUTS A LA PLAÇA!

#Bòlit Mentor 2018/2019

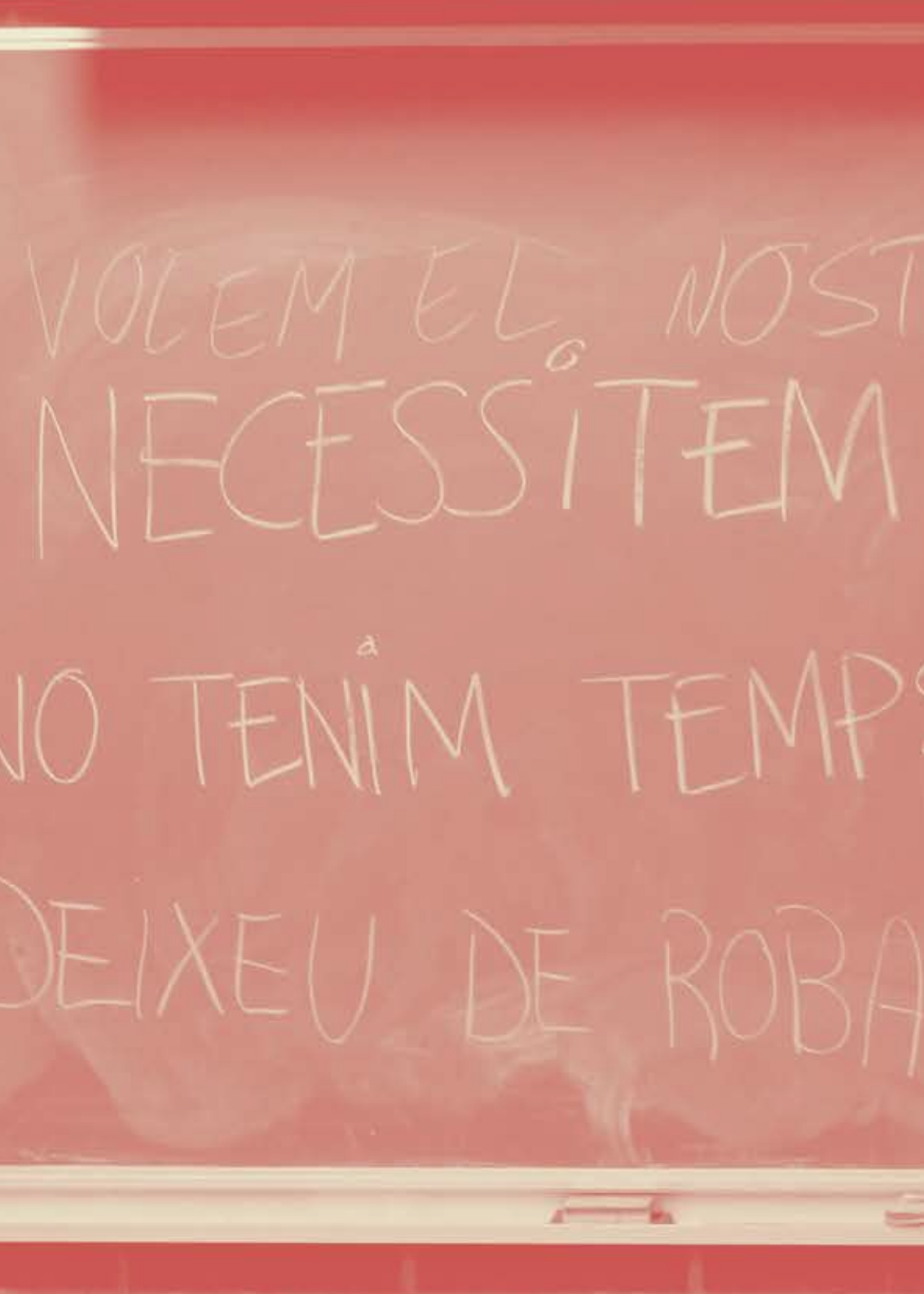
VOLEM EL NOST
NECESSITEM
NO TENIM TEMP
DEIXEU DE ROBA

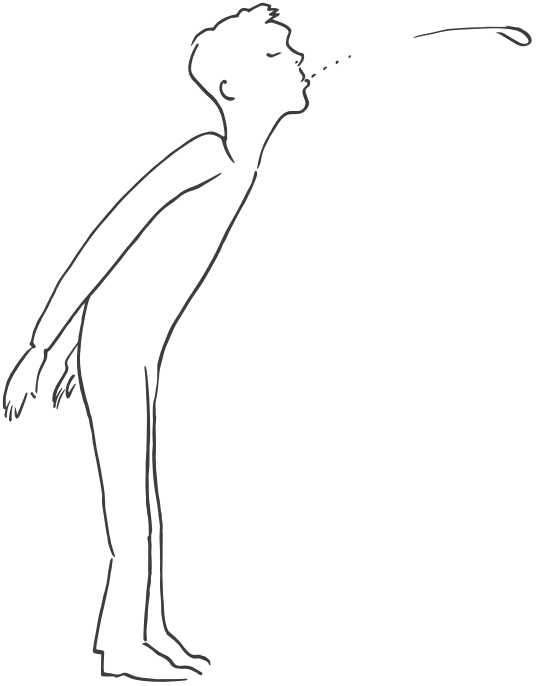

En diverses entrevistes fetes a Dora Garcia, he llegit que afirma que es considera una aficionada davant de la psicoanàlisi. Que la llegeix com si fos ficció i que ho fa per gaudi, tot i estar en la base de molts dels seus treballs artístics. Aquest rebuig de la consideració d'experta, la celebro i me l'apropio. Em tranquil·litza a l'hora d'enfrontar-me a aquest repte. Ara només espero divertir-me i que vosaltres també ho feu.

Notes al marge

Segons l'auditor Clarke Hayden, personatge secundari de la sèrie *The Good Wife*, la informació important en la documentació contractual, la trobarem en les notes al peu. En el meu cas, per evitar qualsevol vincle amb LA VERITAT, seran notes al marge: un recull de reflexions intermitents i sense continuïtat.

Benvinguts a la plaça!

Una plaça amb una construcció al bell mig. Una construcció resistent però de contorns arrodonits i colors llampants amb un forat, una passarel·la de cordes, una torre i un tobogan, tot plegat dipositat sobre un terra tou de forma gairebé circular que cobreix una superfície aproximada de vuit per vuit metres. Fibra, plàstic i alumini. Grocs, blaus i violetes per a nenes i nens a partir d'un any. Un espai de joc que convida a la comèdia i al drama. La rialla, el crit i el plor, però, poden convertir l'espai amable en una molèstia. Res és del gust de tots. La finalitat? Potser evitar l'ocupació indiscriminada de taules i cadires dels restaurant–bar-cafeteria de la plaça, i reduir-ne el nombre a vuit taules i trenta-dues cadires, buscant un cert equilibri d'ús. Qui pren les decisions i per quina raó? Algú ho ha de fer, i en principi millor algú que no tingui altre interès que no sigui la millora de l'espai públic entès com a bé comú dels veïns, és a dir, dels que hi viuen i hi conviuen i paguen els impostos —pensen ells, els veïns és clar.

Benvinguts a la plaça!, va començar a aquesta plaça, la del Pou Rodó on estan ubicades les oficines i una de les sales d'exposicions del Bòlit, el Centre d'Art que em va convidar a tutoritzar el projecte Bòlit Mentor i comissariar l'exposició que se'n deriva. Quan es va formalitzar l'encàrrec el parc infantil estava tancat mitjançant unes cintes que sense impedir del tot el pas, assenyalaven la prohibició d'ús. Aquest segon gest (el primer va ser muntar el parc), per context, just davant de la sala d'exposicions del Centre d'Art, convertia el parc en escultura, i sumava una capa de to irònic a la intervenció. I a la pregunta del perquè de tot plegat, la resposta va ser que no hi venien nens, al Pou Rodó, que no hi viuen famílies joves amb criatures petites en els habitatges que donen a la plaça, i que el seu possible ús per part de nens dels carrers propers pot molestar els actuals inquilins, promotors de l'intent de desmantellament de la instal·lació.

L'ús de l'espai públic és conflictiu. I des de l'educació i l'art podem fer política preguntant-nos com ha de ser aquest ús. Ajudant a construir des de la intel·ligència, però també la generositat, un espai públic per a tots.

Benvinguts a la plaça!, proposava a un grup de llicenciats que posessin a pensar un grup d'estudiants d'ESO **què** seria millorable dels espais d'ús públic que utilitzen i **com**. En dos dels instituts, però, els intrusos, com els anomena Jordi Mitjà, van plantejar el mateix institut com un primer espai d'ús compartit. En el tercer sí que es va sortir a l'exterior, i la conclusió, si més no, ha sigut curiosa

Sobre l'èxit i el fracàs

Sovint és una conclusió subjectiva. La dita popular que visualitza la possibilitat de discrepància, veure el got mig vuit o mig ple, assenyala un consens universal que ens obliga a anar cas per cas. El que ens ocupa: la convocatòria Bòlit Mentor. Per ella mateixa, la proposta és de celebrar. Però què proposa exactament, i què implica? Una quantitat de diner públic destinada a l'aprenentatge/coneixement, i per tant, al pensament. Potser és massa genèric, no trobeu? Mirem les bases:

Bòlit_Mentor és un projecte que combina educació i creativitat (i que) consisteix a introduir artistes visuals als centres d'educació secundària per desenvolupar un projecte creatiu juntament amb els estudiants (...) dirigit per un curador d'arts visuals (...) Els instituts hi participen posant a disposició les seves instal·lacions, mentre que els artistes reben suport financer, de manera que puguin dedicar-se al projecte, que, sota la supervisió d'un comissari, culminarà en una exposició amb un seguit d'activitats complementàries.

Per a la gent de la cultura vinculada a l'art contemporani, la proposta és celebrada i per tant considerada com un èxit perquè inverteix en un sector precari. Per una banda, posa en funcionament la maquinària institucional i per tant justifica uns sous, i per altra banda, artistes joves tenen la possibilitat de desenvolupar un projecte personal i rebre uns honoraris per la feina, de la mateixa manera que el comissari... Però un moment, a qui va dirigit aquest text? Qui se'l llegirà, si se'l llegeix algú? Qui ho faci, ja ho sap tot això, i per tant, repetir-ho avorreix. A mi, si més no, m'avorreix... Avorriment = Fracàs*

*Per a una lectura més encertada sobre la relació entre art i educació, recomano el text escrit per Jordi Mitjà; *Picar a la porta, entrar, sortir* per al Bòlit Mentor 2015/2016.

Sobre la provisionalitat

En la presentació de l'assaig sobre LA FANTASIA, Bruno Munari parla de la necessitat de conceptualitzar aquelles facultats humanes vinculades a la creativitat encara que sigui de manera provisional. I recordo que en algun lloc he llegit que només la mort no és provisional. I seguidament intento recordar com era jo als quinze, setze i disset anys, i com vivia l'obligació d'anar a l'escola. Era del grup de setembre, dels estius a Olot seguint anant a classe (anar a "confe" li dèiem, abreviació d'anar a conferència, una estranya manera de denominar les classes de recuperació. En aquella època podies recuperar les assignatures suspeses tornant de vacances d'estiu). Un mal estudiant i patidor. Una combinació que sumada a la timidesa i a l'acne no em genera cap mena d'enyorança d'una època que vaig passar amb prou feines i poques glòries fins a arribar a la universitat. D'aleshores ençà, tinc la sensació que algunes coses han canviat però no la necessitat de molts alumnes de passar una etapa de la seva vida que viuen amb més resignació que felicitat.

Entendre l’institut com a espai públic

El pati no és la plaça i els passadissos no són carrers però podem entendre aquest espai interior, tancat, d'accés restringit, controlat, com un reflex de l'espai públic exterior? Com una matrioixca canvien les dimensions però la relació entre drets i deures en general és coincident? Independentment de les finalitats competencials, des del despatx des d'on es planifica el nostre futur o es gestiona el dia a dia, l'aula es veu com un lloc que ens prepara per estar al carrer, és a dir, per enfrontar-nos al món de manera exitosa, ordenada i conciliadora. Quan això no succeeix, és un fracàs del sistema. Però ho veuen així, els seus usuaris? Si ens remetem a alguns dels seus escrits, pancartes o respostes, el NO és rotund. La sensació de llibertat està tocada, malmesa, perjudicada.

L'ordre de les coses

L'ordre, tan necessari per al bon funcionament de les coses, i amb aquest "coses" genèric, em refereixo als diferents mecanismes que estructuren el dia a dia, des d'una estanteria a un aeroport, una concepció de l'ordre que tot i ser la mateixa, com més complex és el mecanisme, més allunyat està del nostre control i sovint, també, de la nostra comprensió. Aquesta sensació de fractura va paral·lela al creixement com a individus i sovint a la resignació. Aprendre a pensar ens permet enfrontar-nos a aquesta fractura d'una altra manera, en tot cas ens permet entendre que hi ha altres maneres. Crec que la virtut de les propostes com Bòlit Mentor permeten, tot i la possibilitat de fracàs, precisament això, aprendre a pensar d'una altra manera.

Pensar d’una altra manera no sembla fàcil, actuar de manera individual, tampoc

Agafar el cotxe, la pancarta i plantar l'exabrupte a la plaça. Generar una reacció i documentar-la, i mostrar una altra possibilitat. La repercussió ja s'ha donat, tot i que mínima, en un sentit global res ha canviat; en un sentit individual crec que ha canviat tot, potser de manera momentània, efímera, però inevitablement ha deixat un rastre. S'ha trencat amb una dinàmica tòxica, de malestar latent, amb una celebració energètica que dibuixa un somriure a la cara, un benestar corporal inoblidable i sense ressaca. Potser el protagonista no estaria d'acord amb les conseqüències de l'acció, però per a mi, aquesta història dona sentit a la lluita. Benvinguts a la plaça!

NO VULL FER RES!

Sens dubte més enèrgic que el "preferiria no fer-ho" de Bartleby l'escrivent, i segurament amb menys recorregut, però tan provocatiu com l'elogi a la mandra de Paul Lafarge. La contundència de l'expressió subratllada per la tria de la tela vermella que fa de suport es veu rebaixada, en certa manera, pel rosa de la tipografia: un crit afònic.

Tres punts i l’home font

Tres punts pintats en una banderola, el signe ortogràfic que indica continuïtat, per a l'autor fa de comodí. Segons les seves pròpies paraules "depenen d'on estigui penjada (la banderola amb el signe) i de qui se la miri, voldrà dir una cosa o una altra". Una vegada finalitzada (la banderola) es busca un lloc on penjar-la i l'autor protagonitza una acció que documento fotogràficament. La fotografia, censurada pel protagonista, fa visible una paràbola dibuixada per un filet d'aigua des de la boca fins al segon punt pintat. L'autor,

de perfil, és al costat de la banderola penjada en una paret de maó vermell que separa el bany femení del masculí en un dels espais exteriors que s'utilitza d'esbarjo.

Els autors aprofiten l'oportunitat que se'ls dona però no obliden el context. L'institut és un espai de control. Tot i les bones intencions, certa gestualitat és penalitzada i els alumnes, en general, ho tenen integrat. Tant, que després de l'alliberació, sovint ve el penediment, no per l'acció, sinó per la por a les conseqüències: el càstig, l'esbroncada, l'escarni.

JA M'ESTÀ BÉ!

Per altra banda, uns bons alumnes però poc motivats poden respondre amb eficiència o mediocritat el que se'ls demani, "però jo no canviaria res" —diuen. No és per conformisme, senzillament no és millorable. No és que no hi hagi queixa, sempre n'hi ha, per una cosa o una altra, no és per això sinó que l'espai de fugida "s'adequa perfectament a les nostres necessitats".
En certa manera, doncs, sí que podríem parlar d'un cert conformisme, o potser d'un contracte de mínims. Algunes vegades un gran esforç no porta enlloc.

Rafel G. Bianchi, comissari

L'única cosa que pot amb l'instint de preservació és la curiositat.
Aldo Urbano

EL TENEN, L'ESTIMEN I EL VIUEN

Què és espai públic? Què considerem espai públic? Què utilitzem com a espai públic? Per a què utilitzem l'espai públic? Quan vaig a l'espai públic? Què m'agrada de l'espai públic? En quin espai dins l'espai públic em moc? Què no m'agrada de l'espai públic? Quantes hores em passo a l'espai públic? Quins espais públics tinc a prop? Són preguntes que com a arquitectes ens encanten, i ens encanta reflexionar-hi hores i hores i sempre s'acaba amb conclusions tan diverses com les persones que tens al davant. I així ho vam fer, primer dia, primer plantejament d'un procés que sense saber-ho acabaria en aquell mateix inici, en aquell primer dia de classe.

Dies més tard, un cop posats en escena, què us sembla si transformem lliurement, i ens n'apropiem, un espai públic que a primera vista sembla poder esdevenir el súmmum dels espais públics?

Van ser quatre espais públics de Banyoles els que es van treballar, quatre espais cèntrics, de pas diari, propers a casa, a primer cop d'ull buits de contingut, en definitiva, papers en blanc per modelar segons el gust de cadascú.

En un primer moment va costar deixar-se anar. Es parlava d'un canvi de paviment, d'una mica d'arbrat aquí i allà... A poc a poc les idees van anar fluint: un rocòdrom, grafits a les parets avorrides, expositors d'art al carrer, glorietes...

L'exercici va anar madurant tot treballant (com ho fem els arquitectes) amb diferents escales, suports, en volum..., però la conclusió, tal com hem apuntat a l'inici, va retornar el primer dia de classe, i és que ells ja coneixien i utilitzaven el súmmum del súmmum dels espais públics, tenien la Draga. Per molt que milloressin un dels

espais seleccionats no arribarien ni de bon tros al que la Draga els ofereix.

La Draga responia a tots els nostres plantejaments. Tenia tots els inputs que un/a jove banyolí podia definir en l'espai públic i poques eren les mancances que se'ls acudien: intimitat, aixopluc, menjar, ombra, llunyania, lloc per a tots, natura... *"Les banyeres, la palanca, el parc, el pícnic i el pavé són casa nostra"*.

Contorns: Ariadna Serrano
i Maria Bosch

EXCURSIONS AMB
L'ESCOLA (INFANTILS)
CARNAVAL
ATLETISME
ELS DEL
CLUB
NATACIÓ
FESTES
D'ANY VERSAR
INFANTILS
NIT
DINAR
ESCENARI
BOTELLÓN
Jugo a
Futbol
CAMPIONA
BICI MUNTANYA
PASSAR
LA TRAPA
VE LA PELÚ
Parc de la Draga
la Draga

CRIDAR A LA CIUTAT O ALGUNA COSA AIXÍ

El primer dia que vam entrar a la vostra classe ho vam fer com a artistes, teatralitzant-nos com a tals perquè no hi hagués cap dubte. Tot el que fèiem era d'artistes, o això intentàvem projectar. Parlàvem com a artistes, fèiem preguntes d'artistes, desordenàvem la classe per *trencar el gel* i no escrivíem a la pissarra perquè, és clar, érem artistes.

Per altra banda, vosaltres fèieu el mateix. Aguditzàveu la projecció del vostre rol perquè no hi hagués cap malentès. El grupet que sempre dibuixa a primera fila, els que la *lien* cap al final o repartits per l'aula per poder comunicar-se a crits, i les que no volen participar a la cantonada de l'esquerra; tots amb un ull posat al mòbil i l'altre a la porta —de sortida.

Cap a la tercera o quarta sessió l'Adrià ens va començar a cridar dient "profe", en part, perquè no es recordava del nostre nom *d'artista*. I a poc a poc vam deixar de corregir-lo i assentir sense més. I amb això, a utilitzar la pissarra com a recurs on escriure el que dèiem a l'aula. Inclús, un dia ens va passar pel cap amenaçar amb el *típic* "que et faré fora de la classe", per cridar l'atenció d'un del fons que—interpretant el seu rol— no parava de fer senyals mentre parlàvem.

En quin moment aquella imatge que tan meticulosament havíem adoptat els primers dies, en els gestos i en l'enquadrament perfecte de la fotografia havia deixat de ser creïble? Com, tot i la suposada resistència a aquest joc i amb les fitxes d'un altre, havíem acabat sent jugadors? "No són els llocs els que ens fan por, són les persones" —va dir un dia la Marina quan sortíem de l'aula de profes després de traslladar-hi el que se suposava que era l'essència de la classe. Doncs efectivament, Marina, són les persones; o millor, són el que les persones representem en cada lloc. I en aquell lloc, on per a vosaltres devíem ser *profes*, vam acabar sent alguna cosa

diferent. I vosaltres, que havíeu insistit en el vostre rol d'*alumnes* amb la corresponent estètica: motxilles per sobre la taula, ulls en blanc i mirades d'avorriment, també havíeu passat a ser una altra cosa. I va ser en aquest desajust dels nostres rols, que inclús un dia va arribar a sonar el timbre i no vau marxar corrents.
Potser és a l'escriure aquestes línies quan tot el que hem fet aquestes setmanes adquireix l'autèntic valor artístic. El clàssic; el de pintar un quadre i observar-lo acabat des de certa perspectiva. La imatge d'una classe on les distàncies entre alumnes i professors —perquè sí, també podríem ser els vostres professors— es van escurçar. Una aula on el "no vull fer res" i "..." adquireix significat com a resistència i dialoga amb les *normes del joc* de l'aula i de l'art.

Marta Rosell Chust i
Roc Domingo Puig

JAJAJA!!
ñeñeñeñe...
LIBRO
DE CÓMO
DIBUJAR
(PASO A
PASO)

#R?4

TIRAR LA PEDRA

Escric mentre escolto HaBanot Nechama, asseguda a la cuina de casa amb un cafè. Són les cinc de la tarda i el sol de primavera entra per la finestra a aquesta hora. Em toca els peus i per això vaig descalça.

Penso en el projecte que vam estar fent fa uns dies a Girona amb els nois i noies de quart del Carles Rahola. Per ser a la classe de les vuit del matí agafàvem cada dimecres el tren que surt de Sants Estació a les 5.56 h, quan el cel encara és fosc i negre. Normalment hi pujàvem amb la bicicleta, perquè a l'arribar a l'estació de destí encara ens quedaven uns vint minuts pedalejant, i cada dia que hi anàvem era més hivern. A vegades ens feia mandra. D'altres, il·lusió.

En tot moment vam ser conscients que partíem de la desconeixença del context al qual ens aproximàvem, d'uns records borrosos del que se suposa que és la vida i els teus interessos quan tens setze anys. Però resulta que les coses han canviat i seguiran canviant. Com el nostre rol al centre, d'artistes o d'intruses (tal com cita Rafel G. Bianchi del Jordi Mitjà) que més que ensenyar o dirigir, el que intenten és fer preguntes i ser qüestionades. Potser per això no portàvem un pla traçat, ni tan sols un pla B, sinó que havíem pres la decisió que el traçaríem juntes, nosaltres i els nois i noies de la classe —perquè al final ens semblava l'única manera justa i lògica de fer-ho. Encara que resulti que pel context educatiu establert sigui, en general, una forma impensable de funcionar.

Tothom qui ho ha intentat, però, sap que treballar en equip no és fàcil (potser per això es fa poques vegades) i que per conèixer algú calen dies, mesos —a vegades anys. No intento justificar que en algun moment tinguéssim la sensació d'estar perdudes en els camins que anàvem obrint sessió rere sessió, però sense el fil d'Ariadna,

Teseu tampoc hauria aconseguit sortir del laberint. El nostre fil particular va ser un punt d'inflexió: què us agradaria canviar de l'institut? —l'espai que habiteu cada dia.

Havíem equiparat l'institut a l'espai públic; un lloc, un grup heterogeni de persones convivint-hi, unes normes, unes suposades conductes acceptades, uns rols de poder. També havíem analitzat els espais que més habitàvem del centre i què hi fèiem; els havíem posat noms, els havíem fotografiat, els havíem situat en un mapa. I doncs quan semblava que coneixíem el que hi havia, vam projectar. Somiar una mica: com ens agradaria que fos? La llista de propostes va ser llarga, i les votacions van ser àgils. Guanyaven tres idees per golejada. I si alguna cosa havíem après de l'art en totes aquelles sessions és que a allò que sembla impossible que passi només cal posar-hi una mica de poesia, i això vam intentar. Santiago Sierra i el seu *Person obstructing a line of containers* juntament amb el *Titled arc* de Richard Serra van esdevenir una actitud i una manera de fer. Analitzant, posant-hi el cos, i expressant en paraules i gest allò que semblava estúpid vam aconseguir cinc minuts d'impossible.

@elpatiajudici

Anna Vilamú Bosch i Albert Gironès

ENSESTEU

A vegades és entre màgic i sorprenent el moment d'adonar-te que quelcom molt concret que creies teu: un malestar, una manera de veure les coses, una sensació, certa desesperació; al final resulta ser quelcom propi de *totxs,* comú.

Sempre m'agrada pensar que tot allò que fem té un efecte més enllà d'allò visible. M'agrada creure'm allò que l'aleteig d'una papallona a una banda del món pot causar un tsunami a l'altra.

Projecte Bòlit Mentor

Comissari Rafel G. Bianchi

Artistes Contorns: Ariadna Serrano i Maria Bosch
Marta Rosell Chust i Roc Domingo Puig
Anna Vilamú Bosch i Albert Gironès

Participants

Institut Josep Brugulat Banyoles

Fara Abouyaala Abouyaala, Maria Arimany Hassan, Patricia Andrea Barreto Martínez, Marçal Bosch Ballester, Carla Brugué Tarrats, Laia Fabregas Guillamón, Eira Yujie González Unaue, Laia Jaén López, Ruth Leba Vila, Laura Llorens Font, Carla Llorens Iborra, Marina Martínez García, Vall Octabio Granés, Alexandra Pons Pèlach, Laura Puig Cuenca, M. Cristina Ramón Gifra, Valeria Reina Álbarez, Sara Ripoll Renart, Maria Saurina Vilanova, Sara Serrano Fumadó, Lara Soler Torres, Marta Sunyer Miàs, Jana Torrentà Roura, Alma Ventas Rodríguez i Lluc Verdaguer Gimferrer.

Institut Santiago Sobrequès Girona

Joanquín Álvarez, Sokaina Badoui, Arnau Beltran, Imad Benchama, Tatiana González, Daniel Heredia, Jesús Heredia, José Heredia, Yaiza Heredia, Jan Carlo Jovel, Jan Lapeña, Natàlia Oprea, Adrià Ortiz, Maria Pujol, Andreu Ribes, Maria Luisa Rivera, Marina Sancho, Clàudia Sola i Meritxell Teodoso

Institut Carles Rahola Girona

Ayat Aamran, Jara Argelaguet Esquiroz, Emmanuella Amponsa Asante, Marc Bernabé Mimbrero, Raül Bonilla Ortiz, Damià Boschdemont Bou, Kenneth David Carcamo Amador, Iker Diaz Tejero, Yasir Elkandsi Basante, Patricia García Martinez, Laura Llorente Anton, Alejandro Lopéz Nuño, Aitor Mesa Pardillo, Ysmanol Morrobel Grullon, Desmond Omobogie Osaro, Natalia Pedraza Tena, Iván Peñas González, Berta Perales Saperas, Carla Plantalech Felip, Queralt Ramio Altarriba, Carla Valverde Garcia, Ilyas Zerouali Bennaser i Mohamed Zorgane

Agraïments: Nil Juan, Montserrat Miquel, Marc Palau, Oriol Pont Correas, Mireia Oltra Pujol i Helena Civit

Bòlit, Centre d'Art Contemporani. Girona
Plaça Pou Rodó 7-9 / 17004 Girona

Dimarts i dimecres de 10 a 15h
Dijous i divendres de 10 a 15h i de 15.30 a 20.30h
Dissabtes d'11 a 14h i de 17 a 20.30h
Diumenges i festius d'11 a 14h

Direcció	Carme Sais
Equip tècnic	Farners Cabra i Diana Sans
Administració	Consol Vilà
Públics/Mediació	Patrícia Castelnovo, Eloi Martínez, Adela Vilar, Bàrbara Rodríguez i Laura Pagans
Muntatge expositiu	17741
Disseny	Roser Bover

DL Gi 682-2019

NO VULL FER RES!
NO CAL FER RES!

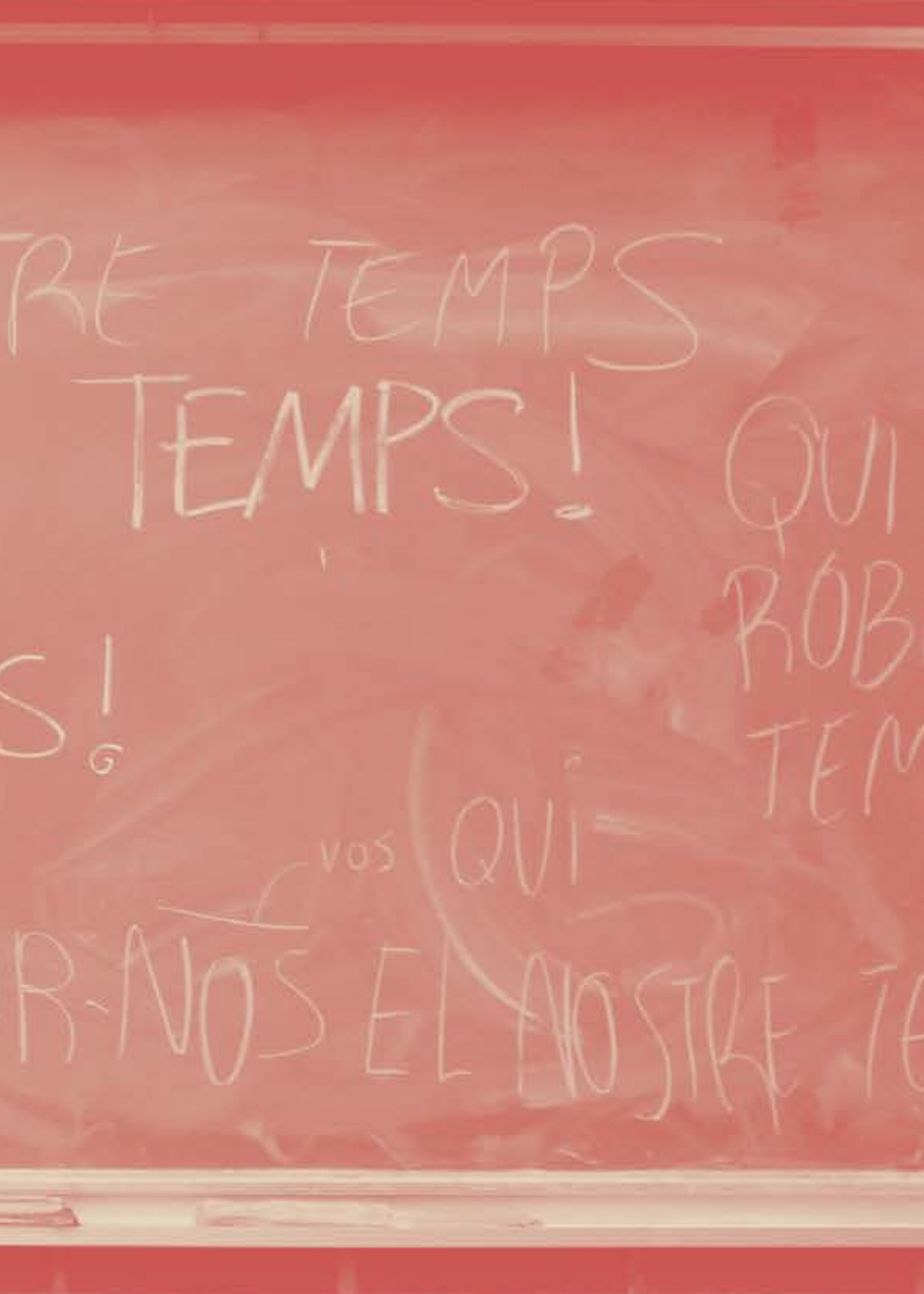
TRE TEMPS
TEMPS!
QUI
ROB
TEM
S!
VOS
QUI
R-NOS EL NOSTRE TE

Organitza

Amb la col·laboració de

Amb el suport de

Patrocinat per